

КОНСУЛТАТИВЕН СЪВЕТ НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ СЪДИИ

(КСЕС)

МАГНА ХАРТА НА СЪДИИТЕ (Основни принципи)

Въведение:

По повод десетата си годишнина и по време на 11-а си пленарна сесия (Страсбург, 17–19 ноември 2010 г) КСЕС прие Магна харта на съдиите (Основни принципи) обобщаващи и кодифициращи основните заключения в становищата, които Консултативният съвет вече е изразил. Всяко от тези 12 становища, предоставени на вниманието на Комитета на министрите към Съвета на Европа, съдържа допълнителни съображения относно темите, засегнати в този документ (виж: www.coe.int/ccje).

МАГНА ХАРТА НА СЪДИИТЕ (Основни принципи)

Върховенство на закона и справедливостта

1. Съдебната система е една от трите власти във всяка демократична държава. Нейната мисия е да гарантира самото съществуване на принципа за върховенството на закона и по този начин да гарантира точното прилагане на закона по непристрастен, справедлив, честен и ефективен начин.

Независимост на съдебната система

2. Независимостта на съдебната система и нейната непристрастност са основните предпоставки в правораздавателния процес.

3. Независимостта на съдебната система е установена със закон, тя е фактическа и финансова. Независимостта спрямо другите власти в държавата се гарантира, посредством национални правила на най-високо равнище, на тези, които се обръщат към правосъдната система, както и на другите съдии и обществото като цяло. Държавата и всеки съдия са отговорни за подпомагането и опазването на независимостта на съдебната система.

4. Независимостта на съдебната система е гарантирана по отношение на правораздавателната дейност, и в частност по отношение на набирането на кадри, номинирането за постове до възрастта за пенсиониране, повишенията, случаите на несменяемост, обучението, съдийския имунитет, дисциплината, възнагражденията и финансирането на съдебната система.

Гаранции за независимост

5. Решенията по подбора, номинирането и кариерното развитие се основават на обективни критерии и се вземат от органа, който отговаря за гарантиране на независимостта.

6. Дисциплинарните процедури се провеждат пред независим орган с възможност за последващо отнасяне към съд.

7. След консултации със съдебната система, държавата осигурява човешките, материалните и финансовите ресурси, необходими за правилното функциониране на съдебната система. За да се избегнат неправомерни влияния, съдиите получават подходящо

възнаграждение и са обхванати от задоволителна пенсионна схема, което следва да се установи със закон.

8. Първоначалното обучение и обучението на работното място са право и задължение на всеки съдия. Това се организира под надзора на съдебната система. Обучението е важен елемент за гарантиране на независимостта на съдиите, както и на качеството и ефективността на съдебната система.

9. Съдебната система участва при вземането на всички решения, които засягат упражняването на правораздавателните функции (организацията на съдилищата, процедурите и други законови актове).

10. При упражняването на правораздавателните си функции, съдиите не са обект на никакви инструкции или на какъвто и да е йерархичен натиск и се ръководят единствено от закона.

11. Съдиите обезпечават равнопоставеността между обвинението и защитата. Независимият статут на прокурорите е фундаментално изискване на принципа за върховенство на закона.

12. Съдиите имат право да бъдат членове на национални и международни асоциации на съдиите, които имат за задача да защитават мисията на съдебната система в обществото.

Орган отговарящ за гарантиране на независимостта

13. За да гарантира независимостта на съдиите, всяка държава създава Съвет по съдебната система или друг специфичен орган, който сам по себе си е независим от законодателната и изпълнителна власт и е натоварен с широки компетенции по всички въпроси относно статута, организацията, функционирането и престижа на съдебните институции. Съветът е съставен изключително от съдии или в него значително мнозинство имат съдиите, като те биват избирани от колегите си. Съветът по съдебната система е отговорен за дейността и решенията си.

Достъп до правосъдието и прозрачност

14. Правосъдната система е прозрачна и информацията относно функционирането на съдебната система се публикува.

15. Съдиите предприемат стъпки, за да гарантират достъп до бързо, ефективно и разумно като цена разрешаване на споровете; те способстват за насърчаването на алтернативни методи за разрешаване на споровете.

16. Съдебните документи и решения се изготвят на достъпен, прост и ясен език. Съдиите издават аргументирани решения, обявени публично в рамките на разумен срок, решенията се основават на справедливо и публично разглеждане. Съдиите използват уместни методи за водене на делата.

17. Привеждането в сила на съдебните решения е съществен компонент от правото на справедлив процес, а също и гаранция за ефективността на правосъдието.

Етика и отговорност

18. Действията на съдиите се ръководят от деонтологичните принципи, разграничени от дисциплинарните правила. Те следва да се съставят от самите съдии и да се включат в обучението им.

19. Във всяка държава, се определя със закон или основополагаща харта за работата на съдиите кои небрежности могат да доведат до дисциплинарни санкции, както и до дисциплинарна процедура.

20. Съдиите са наказателно отговорни по обичайното право за престъпления, извършени извън съдебната им практика. Наказателна отговорност не се търси от съдиите за неумишлено несправяне при упражняването на професионалните им задължения.

21. Възможността за поправянето на съдийски грешки следва да е заложена в съответната система за обжалвания. Всяко поправяне на други пропуски в правораздавателната система може да се търси единствено от държавата.

22. Не е уместно съдиите да носят лична отговорност за случай на упражняване на правораздавателни функции, към които има претенции, дори когато става въпрос за възстановяване на суми от страна на държавата, освен ако не е налице умишлено деяние.

Международни съдилища

Тези принципи, с необходимите промени, се прилагат за съдиите във всички европейски и международни съдилища.

За верността на превода:

Боряна Дешева

